

6. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи. Вибрані твори: у 5 т. К. : Радянська школа, 1977. Т. 4.62бс.

7. Неперервна професійна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць /За ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. У двох частинах. Ч. 1. К., 2001. 392 с.

8. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя : автореф. дис... докт. пед. наук. К., 2001. 38 с.

УДК 37.015.3:159.922.7-053.4

Ю.С. Будига

магістрантка факультету педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, *juliabudyga@gmail.com*

КЕРІВНИЦТВО ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні надзвичайно актуальною в дошкільній освіті є проблема формування емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. Для дитини дошкільного віку дуже важливо навчитися взаємодіяти в колективі з іншими дітьми та дорослими, отримати власний досвід соціальної взаємодії та вміння вибудовувати взаємини з оточуючими людьми, мати уявлення про вираження власних емоцій, володіти здатністю управляти своїм емоційним станом.

В останні роки збільшується кількість дітей із порушеннями психоемоційного розвитку. До типових симптомів цих порушень у дошкільнят належать емоційна нестійкість, ворожість, агресивність, тривожність і т. ін., що серйозно ускладнює взаємини дитини з навколишнім світом. Крім того, на тлі таких порушень легко виникають вторинні особистісні відхилення, що обумовлюють негативний характер способів поведінки і спілкування, деформацію особистісного росту дітей загалом. Відповідно організована педагогічна робота в цьому напрямі може не тільки збагатити емоційний досвід дошкільнят, але й значно

пом'якшити або навіть повністю усунути недоліки в їх особистісному розвитку [2, с. 59]

Розвиток емоційного інтелекту, на думку Е. Носенко, необхідний для становлення моральності, здатності дитини відчувати [4, с. 23]. Л. Виготський стверджував, що розвиток емоцій відбувається спільно із розвитком мислення, між цими двома процесами існує закономірний зв'язок, і одне не може існувати ізольовано від іншого. Емоція є однією із складових мислення [1, с. 22].

У маленьких дітей недостатньо життєвого досвіду, тому основне завдання педагога – допомогти їм набути досвіду вміння справлятися з труднощами, досвіду, що сприяє переживанню успіху, радості від уміння самостійно знайти відповідь, досягти бажаного результату [1, с. 20].

Модель емоційного інтелекту передбачає послідовний і паралельний розвиток чотирьох основних функцій: самосвідомість (образ «Я», розуміння «психологічного устрою» себе); самоконтроль (здатність впоратися зі своїми почуттями, бажаннями); соціальна чуйність (вміння встановлювати контакти з різними людьми); управління відносинами (здатність до співпраці, вміння підтримувати, розвивати, зміцнювати контакти) [3, с. 92].

Для розвитку емоційного інтелекту дітей необхідно створити наступні психолого-педагогічні умови: 1) підтримку ініціативи та самостійності дітей; 2) можливість вибору дітьми матеріалів, видів активності, учасників спільної діяльності та спілкування; 3) підтримку дорослими позитивного, доброзичливого ставлення дітей один до одного і взаємодії дітей один з одним; 4) орієнтувати освітню діяльність на інтереси та можливості кожної дитини та враховувати соціальну ситуацію її розвитку; 5) залучати батьків безпосередньо в освітню діяльність.

Соціально-емоційний розвиток дитини – процес тривалий, неперервний і багатогранний. Він буде результативним, якщо і в закладі дошкільної освіти, і в сім'ї є необхідні умови і ефективно використовується сукупність усіх факторів соціально-емоційного розвитку дитини [5, с. 123].

Зміст соціально-емоційного виховання і розвитку реалізується через спеціально організовані форми, види спільної діяльності вихователя з дітьми (інтерактивні ігри, ігри-тренінги, дитячі проекти). Допомогти кожній дитині зрозуміти свої почуття та

почуття інших, розвинути соціальні навички спілкування і поведінки в суспільстві – на це спрямована взаємодія з дітьми за програмою соціально-емоційного розвитку «Абетка спілкування».

Одним із найпростіших і ефективних способів розвинути емоційний інтелект є театралізовані ігри. Гра знімає емоційні затиски, дає змогу розкрити і заново прожити яскраві почуття або заздалегідь підготуватися до непростих емоцій, з якими дитина ще не стикалася. Внесення в середовище групи соціально значущих для дитини атрибутів (іграшок, сімейних фотографій, альбомів, що розповідають про сім'ю, її традиції, генеалогічного дерева, герба сім'ї) допомагають їй відчувати себе захищеною і впевненою. Розміщення спеціально обладнаних посібників в груповому приміщенні дають змогу дитині заявити про своє «Я»: «Я прийшов», «У мене сьогодні гарний (поганий) настрій», висловити свою перевагу в спілкуванні з однолітками.

Міні-музей «Я і моя сім'я» – це своєрідний інтегрований продукт, над створенням якого працюють вихователі, батьки і діти. У змісті матеріалів відбивається минуле, сьогодення, традиції сім'ї, історія народження дитини, генеалогічне дерево дитини, сімейні герби, реліквії, фотографії. Предметно-розвивальне середовище наближає два близьких дитині світи – дитячий садок і сім'ю. Такі умови забезпечують дитині можливість пізнавати себе і своїх друзів, самостійно висловлювати свої особливості, спілкуватися вербально і в процесі змістовної діяльності з однолітками та дорослими.

Емоційний розвиток кожної дитини унікальний, батькам важливо бути чуйними і помічати, де дитині потрібна підтримка, а де – обмеження. Для розвитку емоційного інтелекту необхідна активне соціальне життя дитини, коли є взаємодія з іншими і є можливість обговорювати з батьками результати цієї взаємодії. Важливо розмовляти з дитиною про переживання, давати їм імена, навчати взаємодіяти з іншими людьми. Не варто пускати таку важливу справу, як формування емоційного інтелекту на самоплив.

Керівництво розвитком емоційного інтелекту дітей дошкільного віку передбачає: підтримку дитячої ініціативи з боку вихователя, спільну творчу діяльність вихователя з дітьми, співпрацю сім'ї та закладу дошкільної освіти, організацію різних форм та методів роботи, забезпечення відповідного предметно-розвивального середовища.

Використана література

1. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського університету*. 2008. С. 20–23.
2. Буянова А. Ю., Бледнова Е. Ю., Кудрявцева С. Ю., Зимуков Э. М. Теоретические аспекты развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста. *Образование и воспитание*. 2015. №3. С. 59-61
3. Деревянко С. П. Роль эмоционального интеллекта в процессе социально-психологической адаптации. *Инновационные образовательные технологии*. 2007 № 1 (9). С. 92-95.
4. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект : концептуалізація феномену, основні функції : монографія. К.: Вища школа, 2003. 126 с.
5. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: навчальний посібник. Упоряд. З. Н. Борисова, В. У. Кузьменко. К.: Вища школа, 2004. 511 с.

УДК: 373.21

В.Б. Висоцька

магістрантка кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, vusotska09@gmail.com

ПЛАНУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сьогодні в освітньому просторі України зростає роль фізкультурно-оздоровчої роботи, оскільки весь світ розуміє, що починати турбуватись про здоров'я треба ще в дошкільному віці. Актуальність та необхідність цієї роботи підтверджується і законами України «Про дошкільну освіту» та «Про фізичну культуру».

Дошкільний період є одним з найбільш відповідальних періодів життя людини у формуванні фізичного здоров'я і культурних навичок, які забезпечують його вдосконалення, зміцнення і збереження в майбутньому. Сьогодні відомо, що 40%